

เจ็บป่วยอย่างไร ? ถือว่าเป็นเรื่อง “ฉุกเฉิน” !

นายปกรรอง

กรณีข้าราชการหรือผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม “เจ็บป่วยฉุกเฉิน” สามารถเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ สถานพยาบาลอื่นที่มีใช้สถานพยาบาลตามสิทธิได้

แต่ทว่าลักษณะอาการที่จะบ่งชี้ว่าเป็นกรณี “เจ็บป่วยฉุกเฉิน” ยังคงเป็นปัญหาในการวินิจฉัยตลอดมา แม้ว่าประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เรื่อง หลักเกณฑ์และจำนวนเงินทดแทนค่าบริการทางการแพทย์กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๘ จะกำหนดความหมายของ “เจ็บป่วยฉุกเฉิน” หมายถึง โรคหรืออาการของโรคซึ่งเกิดขึ้นโดยเฉียบพลันที่มีลักษณะรุนแรงอันอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือจำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลเป็นการด่วน และตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ จะกำหนดว่า กรณีข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลหรือบุคคลในครอบครัว ถ้า “มีความจำเป็นรีบด่วน ซึ่งหากมิได้รับการรักษาพยาบาลในทันทีทันใดอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตของบุคคล” มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของเอกชนได้

อุทาหรณ์จากคดีปกครองในคอลัมน์ “รอบรู้กฎหมาย” ฉบับนี้ จะพาท่านไปศึกษาอีกแง่มุมหนึ่ง ที่ถือว่าเป็นข้อบ่งชี้ลักษณะอาการ “เจ็บป่วยฉุกเฉิน” จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ซึ่งแม้จะเกี่ยวกับการใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการ แต่เมื่อกฎหมายทั้งสองฉบับข้างต้นได้กำหนดลักษณะอาการเจ็บป่วยฉุกเฉินไว้ทำนองเดียวกัน จึงสามารถใช้เป็นแนวทางการวินิจฉัยการเจ็บป่วยฉุกเฉินของผู้ประกันตนได้

คดีนี้เกิดจาก นาง ก. ซึ่งเป็นข้าราชการผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล ได้ยื่นคำขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดาต่อหน่วยงานต้นสังกัดโดยใช้หลักฐานหนังสือรับรองของแพทย์ผู้ตรวจรักษาที่คลินิกรับรองว่าจำเป็นต้องรักษาในโรงพยาบาลเป็นกรณีฉุกเฉินเพราะอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต เนื่องจากปวดมากเวลาขยับตัว นั่งและเดินลำบาก ขาอ่อนแรงทั้งสองข้างและขา และคำรับรองของคณะกรรมการแพทย์โรงพยาบาล ล. (โรงพยาบาลที่รับการรักษา) ว่าจำเป็นต้องรักษาเป็นกรณีฉุกเฉินเพราะอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต แต่หน่วยงานต้นสังกัดไม่อนุมัติให้เบิกค่ารักษาพยาบาลเพราะเห็นว่าไม่ใช่กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน

นาง ก. จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไม่อนุมัติ

ข้อเท็จจริงที่สำคัญ คือ มารดานาง ก. มีภูมิลำเนาที่จังหวัดพิจิตร ป่วยเป็นโรคกระดูกและได้เข้ารับการตรวจที่คลินิกและเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ล. จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานพยาบาลของเอกชน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า จังหวัดพิจิตรหรือจังหวัดใกล้เคียงมีสถานพยาบาลของทางราชการที่จะให้การรักษาผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคดังกล่าวและนาง ก. สามารถนำมารดาเข้ารับการรักษาพยาบาลก่อนได้ แต่กลับพาไปรับการรักษาที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยแพทย์คลินิกเห็นว่าควรเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยเร่งด่วนจึงได้ส่งตัวเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ล. แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะทางจากจังหวัดพิจิตรกับโรงพยาบาล ล. ห่างไกลกว่า ๔๐๐ กม. ต้องใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ไม่น้อยกว่า ๔ ชม. ทำให้เห็นได้ว่าผู้ป่วยไม่ได้มีอาการเจ็บป่วยอย่างรุนแรงจนต้องได้รับการรักษาในทันทีทันใดและมีไข้เพียงโรงพยาบาล ล. ที่อยู่ใกล้ แต่มีโรงพยาบาลของทางราชการที่เป็นศูนย์การแพทย์ที่ทันสมัยมีความพร้อมทั้งเครื่องมือและแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางทุกสาขาพร้อมให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยทุกโรคตลอดเวลาที่สามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ จึงยังไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะฟังได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่มีโอกาสหรือไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลของทางราชการได้ อีกทั้ง ผู้ป่วยถูกส่งตัวเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ล. เวลา ๑๘.๓๐ น. แต่แพทย์ทำการผ่าตัดเวลา ๐๗.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น ซึ่งใช้เวลารอคอยผ่าตัดประมาณ ๑๒ ชั่วโมงครึ่ง จึงไม่สอดคล้องกับกระบวนการรักษาของแพทย์ที่บ่งชี้ว่าอาการเจ็บป่วยเป็นกรณีฉุกเฉินถึงขั้น

จะเป็นอันตรายต่อชีวิตหากไม่ได้รับการรักษาในทันทีทันใด จึงถือไม่ได้ว่าเป็นกรณีฉุกเฉินมีความจำเป็นรีบด่วน ซึ่งหากมิได้รับการรักษาพยาบาลในทันทีทันใดอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต นาง ก. จึงมิใช่ผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลฯ (ผู้สนใจศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๗/๒๕๕๐)

กล่าวโดยสรุปถึงข้อบ่งชี้บางประการในการพิจารณาลักษณะอาการ “เจ็บป่วยฉุกเฉิน” จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดนี้มี ๓ ประการ คือ (๑) โอกาสที่ผู้ป่วยสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ สถานพยาบาลที่มีสิทธิตามที่กำหนดให้ โดยพิจารณาจากระยะทางหรือความรุนแรงของอาการเจ็บป่วยกับการเลือกสถานพยาบาลใกล้เคียงที่มีความพร้อมให้การรักษาพยาบาล (๒) เวลากับความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับบริการทางการแพทย์ในทันที และ (๓) กระบวนการรักษา ต้องสอดคล้องกับข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ว่าเป็นกรณีฉุกเฉินหากไม่ได้รับการรักษาในทันทีทันใดจะเป็นอันตรายต่อชีวิต

ด้วยเหตุนี้ ลักษณะอาการ “เจ็บป่วยฉุกเฉิน” ที่จะขอใช้สิทธิเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ สถานพยาบาลอื่นที่ไม่ใช่สถานพยาบาลตามสิทธิ จึงไม่ใช่แต่เพียงการพิจารณาจากคำรับรองของแพทย์เท่านั้น หากแต่ยังต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีประกอบด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากข้อบ่งชี้ทั้งสามประการข้างต้นก็ถือเป็นปัจจัยที่จะนำมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยได้ อันจะทำให้ลดปัญหาการวินิจฉัยได้ตามสมควร
